

PROLETAR

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.
GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četr leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAR

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaita.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager.....Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAR

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

•ZAHVALNI DAN•

Minute tedne smo čitali in poslušali veliko prerekanja, na kateri četrtek v novembra se naj zahvalimo za vse dobro, za srečo, svobojo in druge prijetne stvari. Predsednik republike je določil v ta namen četrtek 23. novembra. Tradicija pravi, da bi se moral držati v proglašenju tega praznika zadnjega četrtna v novembra.

Nesoglasja je bilo veliko. Governer neke države je proglašil kar dva "zahvalna dneva". Enega "za demokrate" 23. novembra, drugega "za republikance" na tradicionalni datum, ki je za Zahvalni dan in zadnji četrtek v novembra.

Mnogo govorilcev se je pridružilo spremembu datuma Rooseveltu, nekateri pa vztrajajo pri starem datumu. Uprave hotelov v velikih mestih so obljubili servirati purana in vse prikuhe, ki so v običaju na ta praznik, ne samo na "Rooseveltov Zahvalni dan", nego tudi na običajni datum, ki pade letos na 30. novembra.

Perutninari, ki redi purane, in to je v tej deželi velika industrija, so se nekaj časa na Roosevelta jekli. A so končno postali prav zadovoljni, kajti kar jim bi puranov ostalo od prvega (Rooseveltova) Zahvalnega dne, jih bodo prodali na "stari" Zahvalni praznik 30. novembra.

Zahvalni dan v tej deželi je bil nekoč simboličen, ideologičen praznik z močnim verskim ozadjem. Zdaj, ko se ljudstvu "dobro godi", je le še dan za pojedine, ki jo na močno obloženi mizi predstavlja puran. Kot vse, tako je tudi ta praznik komercializiran, toda brez škode za ljudstvo, ker uživajo pojedine, namesto da bi tisti denar zmetali v cerkevne puščice drugim v korist.

Governlki ponove na vsak Zahvalni dan staro storijo, da naj bomo hvaležni, ker imamo najvišji živiljski standard na svetu; največ svobode in demokracije, največ avtomobilov, najvišji zaslužek, najmanj nevarnosti za zaplet v vojno. Od Evrope nas loči morje, od Azije isto, tu pa nam nihče od nikoder ne preti. Tudi to je vredno zahvale, zato store na zahvalnih obedin in v listih svojo patriotsko dolžnost od leta do leta zmerom po enem kopiju.

Na Zahvalni dan "za republikance" 30. nov. pa se bodo radostili, da bo prihodnje leto za marsikoga prilika priti v dobro "službo".

Brezposelnim nimajo vzroka izražati hvaležnosti ne na prvi ne na drugi naš Zahvalni praznik. Živiljenje, v katerega so vrženi — ne po svoji krivdi — ni vredno zahvale onim, ki bodo imeli slavnostne govore na prvi, niti ne tistem, ki se bodo zahvaljevali na drugi Zahvalni dan.

Vzlič temu je to splošno praznovan praznik, ker je ukoreninjen s pomočjo tradicij in pojedin.

Tudi delavstvo ga praznuje — milijoni izmed njih skromno, drugi, z boljšimi dohodki, z gostijo. In marsikdo izmed njih je še posebno hvaležen, da ni v totalitarnih, ali v kaki drugi bedni deželi, otroci vseh pa so ga veseli zaradi sprememb in namiznih dobrin.

Ampak Zahvalni dan mine in treba je čakati spet celo leto do drugega, da ima človek priliko zahvaliti se za vse dobro in slabo. Bilo bi pametnejše urediti razmere tako, da bi "zahvalni dan" trajal vse dni v letu.

Oboževanje diktatur

Mnogo jih je v tej deželi, ki hvalijo Hitlerja, češ, da je ustvaril red v svoji deželi. Marsikak tujec, ki je bil v Nemčiji dan ali dva, je videl le red, sam red, vse tako vzorno, vsaka stvar na svojem mestu.

Prezri si so, da je red, da je vsaka stvar na svojem mestu posebno v ječi.

Nemčija je ječa. Vsakdo sme jesti le kar mu je odmerjen. Kupiti samo kolikor mu je dovoljeno. Govoriti in misliti edino kar mu je ukazano. Poslušati samo kar mu pripoveduje vlada. Delati edino kjer mu je naročeno. Za plačo, če mu je dana, zastonj, ako mu je dan tak ukaz.

Enako je v drugih dveh totalitarnih državah v Evropi. Tujeu, ki prinaša tuje valute, postrežejo. Koncentracijskih kemp mu ne pokažejo. Nastanijo ga v hotelu za tujce. Krušne karte skrijejo pred njim. Vse to je potrebno, da odneset iz dežele dobre vtise.

Drugega govore oni iz Anglije, Francije ali iz Zed. držav, ki so sli v Nemčijo, Rusijo ali v Italijo, da si tam ustanove svoj dom. Kdor je le mogel, se je vrnili in prinesel s sabo samo razaranje, dočim je šel tja z upi.

Marsikdo, ki se navdušuje za diktaturo Berlina ali Moskve, bi se hipoma ohladil, ako bi mu bilo ukazano zapustiti to deželo in se nastaniti pod diktaturo, katera mu je najbolj po godu.

Razmere pri nas niso idealne. A so vendarle boljše kot pod katerokoli diktaturo na svetu. Vrh tega imamo vse možnosti, da jih izboljšamo — in to brez diktature. Tudi je treba imeti v uvidu, da socializem ni diktatura. Kdor trdi drugače, ni socialist.

Kdorkoli se boji predložiti kakršnokoli vprašanje o civilnih ali verskih zadevah v svobodno razsojanje javnosti, s tem pokaže, da je zaljubljen bolj v svoje mnenje o stvari kakor v resnico. — Watson.

BOMBA, KI JE NAUCILA NEMCE "SOVRASITI"

bodo te kolici v Nemčiji pogomu zniževane, draginja bo naraščala vzliz smrtnim kaznim proti špekulantom, in uvedene bodo — namreč živilske karte — tudi v drugih deželah.

Totalitarne države torej niso bile niti v mirnem času v stanju dvigniti živiljskega standarda, dočim so dežele, v katerih je demokracija obvezljala, shajale priljeno dobro brez kart. Zasluga totalitarnih sil je, da se je moral radi njihove agresivnosti, terorizma in vojne živiljski standard znižati več ali manj v teh časih tudi v deželah, v katerih je bil najvišji.

Moje priporočilo

Kemmerer, Wyo. — Kakor vsaki delavski stvari, tako gre trda v boju za obstanek tudi delavskim listom "Proletar" med njimi ni izjema. Boriti se mora na vseh koncih in krajih, da se ohrani, in to po krividi delavstva, ki se ne briga za sebi koristne časopise in organizacije.

Brezbržni ljudje in zavajaliči so največ krivi, da slave stvari uspevajo, pokret in časopis, ki jih pravilno uči, se pa muči, da ostane na površju.

Delavci, čitajte in podpirajte svoje liste! To boste storili, ako želite samemu sebi in vsemu delavstvu dobro. Ne prepričajmo se med seboj kakor otroci in ne ustanavljajmo si konkurenčnih strančic, ker to nas vodi v pogubo.

Delujmo za to kar že imamo in kar vemo, da je preiskušeno vognju, aka si resnično želimo boljšo bodočnost. Kajti zvonti po toči je prepozno. Previdnost je dar modrosti, pravi pregovor. Za jačanje svojega znanja o živiljskih vprašanjih, ki se tičejo nas vseh, je potrebno, da čitamo delavške časopise in knjige, kajti le tako bomo znali presoditi, kaj je narobe v sedanji uredbi in kaj je treba storiti, da si delavstvo v celoti izboljša živilske razmere.

Po zatrdilu nekega diplomatata je Rusija na dobičku v tem, da je dobila vzhodno polovicu Poljske, kontrolo nad trgovinsko in mednarodno politiko na Litvinskem, Estonskem, Letskem in najbrže tudi v Finski. Nadalje je Nemčija poslala svoje tehnike, inženirje in živiljske strokovnjake, da modernizirajo sovjetsko industrijo in tamošnje železnice. Potem je dosegla tako ugodne kupčiske dogovore z baltiškimi državicami. Poljska žetev je prišla v ruske kače. Sovjetska trgovinska moč se širi po

Balkanu, kar ji prejkone prinese nove kupčiske pogodbe z Rumunijo, Bolgarijo in Jugoslavijo. Sovjetija je tudi sklenila trgovinski pakt v Londonu s pogojem, ki so ugodni ruskemu izvozu. Posrečilo se je, da skleni začasen mir z Japonsko.

Za vse te pridobitve je priredila Rusija dve pojedini in eno operno predstavo Ribbentrop v čast. Potem je imela nekaj prask na Poljskem, "za kar je moralna odrediti mobilizacijo in prepeljati čete tjak". Sklenila je prijateljski dogovor z Nemčijo in zádušiti vso protinacističko propagando doma, s čemer je zavajalči, da v rokoh liberalcev v "demokracijah". Poslala je tudi par vreč zlata v Berlin, da je s tem pokazala svojo iskrenost. In na koncu vseh končev je Hitlerju obljubila žito, olje, krmilo, rudnine in druge surovine, ali je doslej ostala večinoma še samo pri svojih obljubah.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad. V pismu je tudi vročilo, kajti je potrebno, da združimo delavške časopise in pogubno.

Iz urada Proletarca sem prejel pismo in pa nabiralno položa v tiskovni sklad

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Trst je imel ob pričetku svetovne vojne po uradnih podatkih avstrijskega ljudskega štetja iz leta 1910 nekaj nad 160,000 prebivalcev. Drugi vir trdi, da jih je imel 206,000. Možno je, da vključuje ena statistika, ki jo imam pri roki, tudi bližnjo okolico, druga pa le mesto samo. Sedanji podatki italijanske vlade cenijo število prebivalcev tržaškega mesta nad 258,000.

Pod Avstrijo so našeli v Trstu in bližnjih okolicih 80,000 Slovencev, torej več kot še enkrat toliko kot jih je imela Ljubljana.

Tržaški Slovenci so si izvojevali tudi poslanca v avstrijski državni zbor in bili so zastopani v mestnem svetu. Njihov dnevnik "Edinost" se je po ureditvi, sotrudnikih in vplivu kosal z ljubljanskim "Slovenskim Narodom", ki je tedaj veljal za glavno glasilo slovenstva in liberalizma. Slovenski socialisti v Trstu so izdajali nekaj časa "Delavca" (ustanovljen leta 1890), leta 1898 pa je začel tudi izhajati "Rdeči prapor". V početku je bil le glasilo tržaških in drugih slovenskih socialistov na Primorskem, pozneje pa je postal glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Slovenski narodnjaki in slovenski socialisti v Trstu so živahno delovali skozi do prihoda fašizma na vladno Italije, ko je oboje zadušil teror črnosrajčnikov. Enako so bili uničeni slovenski komunisti, ki so izdajali v Trstu tedenik "Delo".

"Edinost" ni več, ne slovenskega lista v Gorici, kjer je bil poleg drugih zelo delaven publicist pokojni A. Gabersiček, pa tudi slovenski socialistični intelektualci na Primorskem, ki so pisali v revijo "Naši zapiski", so se močno udejstvovali.

V Italiji izhaja zdaj samo en slovenski list, o katerem bom pisal v poglavju o Sveti gori pri Gorici. Noben socialistični list ne sme v Italiji, neglede v kakem jeziku je tiskan. Proletar je bil kmalu po prihodu fašistov na vladno v Italiji uradno prepovedan, a smo ga skušali tja vseeno pošiljati, posebno v Trst. Takratni češki poštni upravitelj Arthur C. Lueder je spomladi 1924 upravo Proletarca obvestil, da je bila ena kopija lista iz Italije vrnjena s sledenim besedilom: "U Italiji nedovoljen list 'Proletar'. In Italia non è ammessa la circulazione del 'Il Proletar'."

To omenjam zato, ker je zahajalo več izvodov "Proletarja" v Julijsko Krajino, kakor pa v Slovenijo.

Po sporazumu med Italijo in Jugoslavijo smeta zdaj tja ljubljanska dnevnik "Slovenec" in "Jutro". Slednje je dobitno dovoljenje za cirkuliranje v Italiji meseca pozne nego "Slovenec". Razumljivo je, da nobeden ne piše kritično o Mussoliniju in njegovi politiki, ker sporazum med Rimom in Beogradom določa, da bo jugoslovanski tisk urejevan prijateljsko do Italije in italijansko časopise pa bo Jugoslaviji enako vracačo.

Na postaji tržaških cestnih železnic v središču mesta prodajajo "Slovenec" in "Jutro". Drugih slovenskih časopisov v Trstu nisva videla. Še celo ako je v "Jutru" ali "Slovencu" kaj "neprimernega", tedaj tiste številke ni v trafiki. Obža-

NIČ KAJ PRIDA TOVARIŠJA

Sovjetska Rusija je v tednu z dne 5. novembra slavila 22-letnico bolješevske revolucije. Izven Rusije se je vrila najslajnejša proslavitev tega dogodka v Berlinu — seveda v sovjetskem poslanstvu. Niti pod carji niso bile priprijeene dražje gostje, kakor je bila ta. Udeležili so se jo skoro vse nacistični dostojanstveniki. Enako se je hotelo postaviti sovjetsko poslanstvo v Washingtonu, D. C. Izmed tisoč povabljenih senatorjev, kongresovskim in drugimi višjimi uradnikami zvezne vlade je bil letos odziv najslabši. Dragocena pojedina je ostala večinoma služinčadi, ki se je lahko po končanem slavlju kraljevsko gostila z nedotaknjениmi ostanki. Vnani diplomati so se slavila 22 obletnice sovjetske revolucije v sovjetskem poslanstvu v Washingtonu pridilčno udeležili, med njimi Hitlerjev poslanik Hans Thompson in njegova žena, ki sta na gornji sliki.

one dni v tak zapor "na varno" ne samo precej Slovencev, ki so zapisani za "nepoboljšive", nego tudi Italijanov radi svojih cenzur, ki nato končno odloči, ali se jo sme prodajati in čitati ali ne.

Razni ljudje so nama o sedanjem delovanju Slovencev v Trstu in drugod po Primorskem precej pojasnjevali, toda nekateri so naju prosili, da naj imen in podatkov ne omenjava v tisku, ker bi prizadetim to lahko povzročilo sitnosti. Dasi je list, v katerega pišem, prepovedan tamkaj, kot pojasnjujem že prej, se bi vendarle lahko primerilo, da bi prišel komu v roke, ki bi podatke in imena naših delovnih rojakov porabil v zle namene proti njim.

V večji družbi Tržačanov smo se menili tudi o možnih posledicah večanja prijateljstva med Rimom in Beogradom. Omenil sem jim, da so mi v Jugoslaviji pravili o namigu predsednika jugoslovanske vladne Mussolinijevemu zetu Cianu, češ, da bo prijateljstvo jugoslovanskega ljudstva do Italije tako pospešeno, če dovoli slovenski in hrvatski narodni manjšini jezikovne pravice, izdajati časopise in kulturno delovanje v svojem jeziku.

"Samo tega ne — samo časopisa naj nam mkar ne dovolijo!" je poučaril nekdo. "Čemu ne?"

"Ker bi morali potem Slovenci v Italiji v svojem listu za svoj denar priobčati fašistično propagando in hvaliti Mussolinija in vladno, kakor to morajo vsi listi v Italiji."

Jasno! List je kaj vreden le, ako se lahko misli njemu svobodno izraža, ako sme zastopati ideje, radi katerih izhaja, a izdajati ga z zgolj zato, da bi služil nasprotnikom tvoje ideje, to bi bilo resnično nesmiselno.

Seznanila sva se z družbo slovenskih delavcev. Pa je dejal eden izmed njih, ko je postal zaupen: "Če tri dni moram prostovoljno v zapor, kjer ostanem štiri dni." V njegovih neprednosti sosečini je dobio enako naročilo šest drugih — sami višji aktivni slovenski narodnjaki ali pa socialisti. V Italiji in več ali manj v vsi Evropi je običaj, da kadar pride v gotovo mesto poglavar države, morajo vsi, ki jih ima polica na listi za nezanesljive in nevarne, v zapor toliko časa da poglavar ali tuji predstavnik odide iz mesta. Tako je moralno v Trstu

bilje, pravljali in prali ulice, postavljali pozdravne napise, vojaki pa so se vežbali za slovesno paradiranje, da bo vse pripravljeno, ko pride v Trst na zgodovinski obisk človek, ki je bil nekoč levičarski ekstremist, zdaj pa je poglavar Italije. Vsakdo v Italiji ve in čuti, da se mora ravnati po njegovih navodilih in ukazih.

Zanimiv je tržaški grad ("kastel") na griču Sv. Justa (San Giusto) in katedrala v bližini. Tu so sijajni spomeniki — med njimi spomenik Trža-

Nace Žlembberger piše

Piney Fork, O. — Kam vodi današnja situacija tu in po svetu? V tem dirndaju "vojne proti vojni" se narodi med sabo kolijo za prazen nič. V tej deželi so si v konfliktu strokovne organizacije.

V spomin mi prihaja doba kakih dvajset let nazaj, ko smo se prepričali zaradi Rusije. Maršikateremu njenemu oboževalcu sem rekel, da naj le počakajo kakih 20 let, bodo lahko potem sami videli, kam privede deželo diktatura. Dobro sem si zapomnil govor Etibina Kristana na nekem shodu v onih dneh, oziroma bila je še vojna v teku, ko je med drugim dejal, da ker so se dežele stepile in nam tepeža med njimi ni bilo mogoče preprečiti, je zdaj že ležeti, da se toljejo toliko časa, da padejo vse absolutistične vlade s svojimi kronanimi vladarji po milosti božji vred. In potem, če bo ljudstvo pametno, si bo namesto propadlih ustavnih take vlade, da bodo njeni služile. Če pa si ljudstvo ne bo znalo poslužiti te prilike, bodo namesto starih absolutizmov nastale nove spake, pod katerimi si ne bo prav nič pomagalo na bolje.

Tako je govoril Kristan in danes vidimo spake v Evropi, ki jih vsakdo pozna ne da bi jih čitateljem po imenu navedal ali razkradal.

Toda masa, ki je rajše sledila demagogom in začela uničevati mednarodno socialistično gibanje in metati polena pod noge socialističnim vladam, je dobila namesto prejšnjih kajizerjev in carjev na krmilo nove diktatorje. Blufarji in provokatorji so imeli svoj dan, pošteni delavski voditelji so bili vrženi iz vlad, ali ubiti, ali pa poslani v jenčniške.

Grad je vredno pogledati vsakemu tujcu. Domačinom služi za zabavo in prijetno shajališče. Ima ogromno vinsko klet, kjer posedujo ob večerih, a tudi čez dah, mnogo gostov. Na grajskem dvorišču, na prostem, je kino, torej ob večerih zelo mikaven kraj za mlade ljudi. V starji katedrali ti kažejo grobove visokih svečenicov in nekaj drugih, v katerih ležijo kosti odliečnjakov, ki jih slave radi zaslug v zgodovini Trsta, ali bojev zanj, ali pa za cerkev.

Z gradu je lep razgled po vsem mestu do Miramarja in ladješčine na obih straneh obrežja in dalje.

Zanimiv in lep je Trst, s krasnim naravnim pristaniščem. One dni, ko sva bila midva tam, je bila v luki samo ena velika ladja in nekaj malih trgovskih parnikov. Tu in tam odpuluje iz Trsta italijanski potniški parniki v Ameriko. Mnogo pomorskega prometa je dala Trstu do svojega padca Čehoslovačka in pred njo tudi Avstrija. Nato je imelo mesto spet dolgočasne dneve, ki so trajali do te vojne.

Zaradi angleško-francoske blokade nemških luk se je premet tržaške luke spet jako dvignil.

Bilo je septembarsko popoldne, ko sva z družbo Tržačanov štala po pomolih. Ljudje so sedeli na tlaku, na zaboljih, na kolihi, katerim privezejo ladje, ali na robovih pomola in se greli. Male jadernice in motorni čolni pa so brzeli po gladini. Samo na enem kraju smo videli ko so z dveh parnikov izkladili tovor.

"Včasi je bilo tu silno živahn," je pripomnil nekdo.

"Toda če je manj dela, Trst pa je med tem narastel na bivalstvu, kako se preživljava?" je vprašala Angela.

"Žive, to vidita," so rekli. Nekaj pomaga vlada, ladješčini sta zaposleni, stare hiše podirajo in zidajo nove, mnogo pa jih je v armadi, kjer so tudi "preskrbljeni".

"Res, na to nisem pomislila. Ves Trst jih je poln."

(Dalje prihodnjič.)

uredniki, ki svojo službo pri "Napreju" tako skrivajo, da že že danes kdo oglaši, bodo takoj rekle, da ni res. V teh okoliščinah si je eden izmed njih vzel življenje, pa so ga zatajili, da ga ne poznajo ...

Zgodovina delavskega gibanja bo pričala, kako ogromno škodo so po vsem svetu povzročili delayskemu gibanju ljudje, ki se nazivajo za "komuniste". Kar pa je aktivnih, vedo to resno ne da bi čakali, kaj bo zapisano v zgodovini.

Nič ne pretiravam, če zapisem, ako je kateri slovenski časopis zaslužil moralno in gmočno podporo našega delavstva, je to Proletar.

Iz svojih skušenih vem, da se sedanji urednik Frank Zaitz veliko prizadeva in dela, da bi naš pokret in list postavil na trdno programsko in finančno podlagu. Enako tudi upravnik in celotna uprava. V teh napotih zaslužijo, da pomagamo, ker le s skupnimi močmi bomo uspeli.

Zanimivi so vtisi, ki jih Frank Zaitz priobčuje pod naslovom "Preko Atlantika". S soprogo Angelo sta potovala ne samo zase, nego sta svoje vtise prispevali, da imamo od tega tudi citateli, kaj koristi.

V 1678. štev. Proletarca je bil objavljen proglaš Slovenskemu delavstvu v Ameriki. Je tako na mestu in zelo zanimiv. Če ga še niste prečitali, pripočočam, da to storite, in pa, da se v svojih aktivnostih ravnamo po njemu. — Nace Žlembberger.

O priredbah v Springfieldu

Springfield, III. — Priredbe pri nas niso tako pogoste kot v drugih naseljih. Vzrokov je več, glavni pa je nesporazum med nami delavci, kar nam škoduje v vseh ozirih.

Zadnja prireditev, bila je vinski trgatelj v prid Slovenskega doma, ki se je vršila 14. oktobra, je izpadla zadovoljivo v vseh ozirih, dasi udeležba od strani naših rojakov ni bila tolikšna kot bi jo smeli upravičeno pričakovati.

A priljubljeno, ki si dajejo zadovoljstvo s širjenjem neresnice, ne delajo sebi ne svojim nobenim častim. Pokažejo le škodoželnost, ne da bi bili v stanju škodovati, in baš to jih je.

Zadnjem prireditev, bila je vinski trgatelj v prid Slovenskega doma, ki se je vršila 14. oktobra, je izpadla zadovoljivo v vseh ozirih, dasi udeležba od strani naših rojakov ni bila tolikšna kot bi jo smeli upravičeno pričakovati.

Prvič so vse pogoste v vseh ozirih, dasi udeležba od strani naših rojakov ni bila tolikšna kot bi jo smeli upravičeno pričakovati.

Cudim se, kako smo mogli v tej dobi samega nasprotnovanja sploh ohraniti našo Jugoslovansko socialistično zvezo. Proletarca in druge naše ustanove.

Kajti silno se trudili, da bi čim bolj oblastili naše delovne sodruge in jim nametali toliko ovir na pot, da ne bi mogli preko. Nobeno sredstvo jim ni bilo prenizkotno.

Vnedeljo 26. novembra priredi v spodnjih prostorih Slovenskega doma zabavo klub št. 47 JSZ. Prične se ob 3. pop. Čisti prebitez je namenjen v tipkovni sklad proletarca. Naše članstvo se zaveda, da je nam vsem Proletarec potreben, zato smo tudi pripravljeni zmeri izvršiti svoj del, da ga ohranimo.

Na veselico 26. novembra so vabljeno ne le vse članje, nego vsi prijatelji Proletarca in delavskega časopisa v obči. Tako bo zabave čimveč v skupno pripomoremo tudi do toliko boljšega gmotnega uspeha v namen, kateremu je ta prireditve posvečena.

John Goršek.

Za Labor Party

Illinoiska Labor Party sklicuje za v soboto 25. nov. konferenco, ki se bo vršila v ILGW Hall, 174 North Franklin St, Prične se ob 1. pop. Njen namen je podvzeti akcijo, ki naj bi dala tej stranki potrebno življenje in energije za aktivnosti.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Iz Clevelandu smo prejeli tri slovenske in angleški dopisi v oglašanju koncerta soc. "Zarje". Ker bi ta številka ne prišla v roke čitateljem v Clevelandu pred koncertom, zato teh dopisov nismo priobčili.

Dopis dodružice Junko v Detroitu o zadnjih županskih volitvah je bil postavljen že za prejšnjo številko, enako dopis Anton Jurcev in Antona Tratnika v Wyomingu. Izostali so, ker ni bilo prostora zanje. Objavljeni so v tej številki, razen Jurcevega.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

XXII. IZKAZ

Cleveland, O. Frank Česen \$3; po 50c: Luko Slejko in Peter Ster; po 35c: Anton Ogrin in Louis Starman; po 25c: John Ušeničnik, Anna Česen, George Nagode, Anna Križan, Louis Drugovich, Frank Česen, Jim Rotar, Neimenovan, Frank Gorjanc, Frank Cigoi, Frank Lever, Peter Česen, Louis Cermek, Louis Furlan, W. Ercul, F. Požar, Frances Julia; Joe Godec 10c, skupaj \$9.05. (Poslat Frank Česen.)

Detroit, Mich. Peter Benedict \$5; po \$2: Andy Grum in Joe Černe; po \$1: Anton Grum, Cr. C. Yasper, Frank Kovač, Barton Benedict, Tony Černe in Rudy Benedict; po 50c: Brož, Frank Fritz in Andy Klarič, skupaj \$16.50. (Poslat Frank Benedict.)

KRITIČNA MNENJA, POREČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

V Pensylvaniji zakon dovoljuje kandidirati vsakemu na listi katerekoli ali pa vseh strank hkrati, ako dobi v ta namen potrebne podpise in prehit druge. Tako smo imeli v zapadni Penni v razne lokalne in druge urade kandidate tudi na socialistični listi, ne da bi bili socialisti. Kje so zdaj tisti, ki so nam pravili, kako si jajno bo soc. stranka funkcionalista politično, aki se iznbi starogardistov? Mar ne bi bilo pametnejše, da bi skupno gradili svojo stranko, kot pa, da so "vročekrvneži" puhteli navdušenja in stranko pustili čim so dosegli svoj namen?

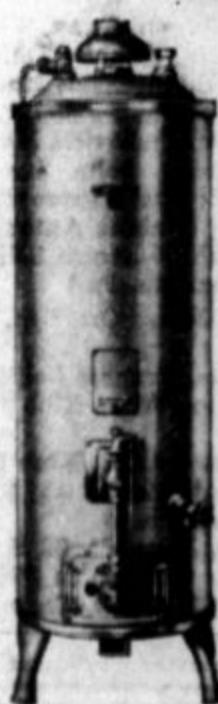
Browderjeva stranka rada poudarja, da imajo njeni "činovniki" po okrog \$25 na čedem. To trdijo zaradi pristavev. V resnicu imajo k plači razne doklade za ženo, za otroke, drugo dobe v "posojilih" za obale itd. Hrvatski drugovi v Pittsburghu na primer vedo, da je "činovnik" izposodil za sukujo, da je drugi dobil za podpiranje svojih ljudi, dalje za vsakokake stroške itd. Nekateri komunistični uredniki so plačevali tako, da jim lahko vsa plača ostane, ker so jim stroški posebej plačani več nego zapravijo, in to ne tako kakor kaka naša podpora organizacija nego višje. To ne trdi kdo, ki še ni bil nikoli član komunistične stranke, nego bivši najvišji uredniki Browderjeve stranke, pa do najnižjih. Mno- novaca, mnogo muzike.

Ali ni to čudno? Papež venomer poudarja mir, propagira mir, kljče vlade v pomirjenje, toda nihče na svetu ni blagoslovil toliko topov, navduševal za v vojno toliko vojnikov, blagoslovil toliko vojnih ladij in toliko molil za zmago v vojni kakor katoliška cerkev.

V Detroitu je bil vprizoren naval na shod komunističnega voditelja Fosterja, ki se je vrnil v proslavo 22-letnice boljševiške revolucije. Komunistični tisk je označil napadatelce za fašistične puškarje in se silovito zgraža, toda Foster je pozabil, da je bil pod vodstvom njegove gange razbit ogromni protestni shod newyorškega delavstva

LAHKO JE BITI DOBRA GOSPODINJA AKO IMATE MODERNI

PLINSKI VODO GRELEC

- Preskrbi vam dovolj vroče vode ko odprete pipo.
- Vsak čas pripravljena za rabo po dnevnu ali po noči.
- Gorka voda za kopanje, umivanje posode, pranje perila itd.
- Deluje avtomatično. Nobene pažnje ali skrb.
- Prihrani ure časa in dela.

POZOR... posebna ponudba za omejen čas!

Instaliramo vam nov avtomatični plinski vodo grelec za samo \$1.50 (do 48 mesecev časa plačati ostalo), \$5.00 popusta za vaš stari staromodni grelec in \$10 popusta pri instalaciji. Preiskujte ga — rabite — za 90 dni — potem se odločite. Ta ponudba je le za omejen čas. Požurite se sedaj!

• Najboljše gospodinje rabijo moderni avtomatični vodo grelec. Olajša čiščenje... prihrani na delu in času. Vi in družina boste vživali oblico tople vode, kadarkoli jo boste želeli.

Posebno znižana cena plinu za avtomatično vodo gretec

TUDI PLUMBARJI POLAGAJO PLINSKE VODNE GRELCE ZDAJ!

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

ne bi toliko togočili nad drugimi, namesto nad svojo nedostrostjo!

V ostalem je omenjeni članek v "Radničkem Glasniku" golida laži in demagogije proti socialistom, kot je bila to takтика komunistov do utrditve hitlerizma in je spet postala zdaj, oziroma avgusta to leto, ko so sklenili pakt z njim in ga z vajalno propagando pod masko borbe za mir in proti imperialistični vojni skušajo rešiti iz nevarnosti pred propadom.

Seveda je to "imperialistična vojna". Socialisti tega ne taje, toda če bi se ta vojna pričela na primer, dokler je bila še Rusija zanjo, bi komunisti rekli, da ni imperialistična. Čemu nima "Radnički Glasnik" nič surovega protestiranja proti terorju, ki ga uganja Hitler nad podjavljenimi narodi, nego protestira le zoper Daladierja in Chamberlaina? Čemu ni obsojil Hitlerjevo imperialistične vojne, nego se izvijal na vse načine, kako bi zakril svojo zadrgo, ko je bilo treba spremeti "linijo", da bi njegovi čitalci skok ne spoznali prehitro in se odstranili? In čemu tako vneto brani imperialistične zahote proti Finski, katere se Rusiji gotovo ni bat?

"Industrial Worker" poroča iz Port Arthurja, Kanada, o lokalnem komunističnem vodju Scarleetu, ki je še pred nekaj tedni klical vse delavstvo Kanade v vojno "to stop Hitlerism" (to je bilo takrat komunistično geslo) in izjavil, da bo on, prvi v Port Arthurju, ki se bo briglasi v vojno proti "nemški agresiji". Sam se je po načelu svojega glavnega vodja premislil in ponavlja zdaj za njim nova gesla proti "imperialistični vojni". Nemčija, ki si je iz imperialističnimi vpadi največ prisvojila, poleg Japonske in Rusije, zdaj ni več "imperialistična".

Slovaška skuša dohititi Nemčijo le v najslabših stvareh. Nedavno je vlada v Bratislavu ukažala vsem občinam na Slovaškem odstraniti "prostozidarška" in "židovska" imena ulic ter jih nadomestiti z novimi "v duhu časa".

Napaka komunistov po svetu je, da morajo biti udinjani vnačni politiki ene osebe v Kremlu, ne pa v korist komunističnega gibanja ali za zgraditev socijalizma v svojih deželah.

Social-demokrati v New Yorku so imeli v Carnegie hall velik shod, v katerem so obsojali rusko-nemški pakt in njegove posledice. S kritikami niso šteli. Komu-nacijski sporazum je miselno zmedeo v ljudskih množicah silno povečal in obenem znova podžgal bratomorni boj. Tako ima Rusija in Nemčija morda začasno veliko koristi, posebno še Rusija, ker ni v vojni, toda delavstvo povsem svetu je vsled takih vratolomnih skokov na škodi. To vidimo zdaj že posebno v Zed. državah. Se vse hujše pa se nam vsled teh razmer obeta. Kriminalci se navadno ob pravem času poskrijejo, drugi, nekrivi ljudje ostanejo in trpe posledice.

Kdo bi si mislil! Nemški aeroplani prileta nad Pariz in namesto bomb mečejo nanj leta, na katerih je s primernimi pojasnili natiskan govor sovjetskega komisarja vnačnih zadov Molotova. Govor predstavnika tiste vlade, ki so jo nacili pred takim letom in Hitler v svojih govorih oglašali za najbolj barbarško na svetu.

Uganka (na ponudbo v reševi našemu prijatelju v "zadnjem metropolu") : Ali je mednarodno delavsko gibanje moroda kak "slovenski dan" v Pittsburghu, skakanje z "linije" na "linijo", kakor skacejo vrabcii z veje na vejo? Ali so "mednarodno delavsko gibanje" ljudje, ki so nas včeraj zmerjali zaradi tega, ker nismo hoteli agitirati za demokratsko stranko, ne propagirati za "imperialistično" vojno, danes pa nas isti tipi zmerjajo, ker nismo za politiko v korist hitlerizma?

Starem detroitskemu županu je "odklenkalo"

Detroit, Mich. — Našemu dosedanjemu županu je na volilni dan 7. nov. "odklenkalo". Porazil ga je liberalec Jeffries, ki v svoji kampanji oblubil, da bo pomel s policijskim komisarjem, katerega je dosedanjemu županu tako vneto zagovarjal. Za njim plakajo magnatje

EDWARD J. JEFFRIES, JR.
novi detroitski župan.

zapor?" Poljac: "Sel je peš." Sodaik: "Če je šel sam, ni bil pisan. Človek v pisanosti ne more hoditi. Te ni sram, da hočeš oceti petih otrok, na trpati nepotrebne stroške in jih s tem prikrajšati na kruhu?" Obtožbo je razveljavil.

Sest mestnih odbornikov je bilo ponovno izvoljenih, trije pa so novi. Tudi pri teh bi bilo dobro uporabiti metlo. Edino eden izmed njih in pa predsednik mestne zbornice (sedanjemu županu) se nista strinjala s postopanjem policije.

Ko je bil letos oznanjen obisk angleškega kralja, in da pride tudi v Detroit, so mestni možje med seboj mnogo razpravljali, kako se bodo oblekli, predno se bodo šli pokloniti njihovemu veličanstvu. Čemu se klanjati kralju države, s katero se je moral ta dežela vojevati za svojo neodvisnost?

A vseeno — res smo takrat uzrii v tukajšnjih dnevnikih sliko našega zdaj poraženega župana, ki je stal kot "drven robot" pred kraljem.

Tudi v državni zbornici imamo "fejst fante". Vse, kar sklenejo, je pravilno, kajti za to poskrbi naš vrhovni poglavar z molitvijo. Sprejeli so tudi zakon, s katerim so vse male stranke odstranili z glasovnico. Ostaneta samo še stranki "elephant" in "dunkirk". Vsaka druga, ki bi hotela priti na glasovnico, si bi morala dobiti 10.000 pravoveljavnih podpisov. Nekaj je temu krivo to, da so politično svobodo izrabljali. Ako se ne motim, je bilo v tej državi v volilnih bojih že 11 strank brez "elephantov" in "dunkirkov". Teh bo po novem zakonu precej odpadlo. Včasih se dogajalo, da će se ni par razočaranim politikom v tej ali oni stranki kaj dopadlo, pa so hitro ustanovili novo.

Sodruži, precej dela nas še čaka, a hočemo, da pride socialistična stranka v prihodnjem letu na glasovnico. — J. K.

Boji avtih delavcev

Detroit, Mich. — Ko to pišem, se avtomobilski magnatje že sedmi teden trudijo ugonobiti stavko avtih delavcev in razbiti unijo. Vseh mogočih sredstev so se poslužili, da bi delavce oplašili in demoralizirali. Na pomoč so poklicali "fathra" Coughlin, kateri je dne 12. nov. kar na dveh radio postajah plasil in rotli delavcev, naj se vrnejo takoj na delo. Namesto, da bi pomagal katoliškim delavcem, od katerih živi, v boljše razmere, jih peha v še večjo odvisnost, kot pa so bili, predno so se organizirali. Tudi neki drugi pridigar, Gerald K. Smith po imenu, ki so ga dobili iz Louisiane straši delavcev po radiu s komunizmom. Blati učitelji unije in kljče detroitsko publiko na napad na unijo, češ, da je komunistična in njen namen je strmolagiliti ameriško vlado. Tema dvema duhovnikoma pomaga habštitski pastor Norris (pravilneje norrec). Med pikete so poslali neko žensko, piše se Schnidler, in ji potisnili v roke plakat z napisom, da je bedastega strajka več kot dovolj, torej je čas, da se strajkarji vrnejo na delo. Pikitje so ji plakat strigli in jo poslali domov. Policej je rekla, da njen sin želi ti nazaj na delo, ker je tudi ona odvisna od njegovega zasluga. Unija je uvedla preiskavo in dogonal, da ona nima sina, niti ni ona kdaj delala v tovarni. Njen mož ima dobro službo, in je eden glavnih funkcionarjev pri mestnem vodstvu. Imata 4 hiše. Mož njene hčere je stoddottori unionist in je dejal, da obozoje pojetje matere svoje žene.

Tudi nekateri avtomobilski trgovci (auto dealers in drugi agentje) hodijo po hišah s pretezo, da prodajajo svojo robo, medtem okrejeno pomenek na stavko in milujejo družino, češ, da je njegov arretiranec omajljen od alkohola. Policej: "Pišča mu je dišala iz ust." Sodnik: "Ali je sel s tabo potem sam, ali si ga moral peljati v

Slovenskim in hrvatskim ženam svetujem, da naj v takih slučajih rabijo metlo.

Unijski krogi trdijo, da je družba poslala med delavce tudi provokatorje, posebno med pikete, da bi izvali nerede. Ampak piketi se jim niso pustili blufati nego mirno vršili svoj posel. Že star običaj je, da kompanije posiljajo med stavkarje plačane hujšače, ki pod krovom "navdušenja" za boj proti delodajalcem silijo v nepostavna dejanja.

Vsi trije tukajšnji dnevniki

so v tem boju na strani korporacije.

Te vrste gade delavci takoreko sami podpirajo, ker jih naročajo in citajo. Vendari pa bodo delavci vse te zaprake in hibe lahko premagali; če bodo stali drug drugemu rama ob rami in ostali zvesti svoji organizaciji. Gorje pa jim, če se pušte poraziti. Se celo zdaj, ko so organizirani, jih hočajo kompanije šikanirati in preganjati, da jih bi odvrnilo od unije in jih spet dobole nazaj pod svojo peto v milost in nemilos.

Zadnje čase sva pričeli pomagati pri piketiranju tudi mrs. K. Krainz in podpisana, dasi ne dalava v tovarni. Slovenske in hrvatske žene, pripravljene so moškim v piketnih vrstah tudi ve, da skupno počažemo Schindlerjevi kako zelo obsojamo njeno skebsko taktiko. Nji je tukajšnje dnevno časopisje pelo slavo na prvih straneh, a ko je par dni pozneje piketiralo nad 200 žen in deklet stavkarjev, nekatere s svojimi otrocmi v vozičkih, jih je časopisje omenilo le s kratko notico v skritem kotičku notranjih strani. — Katie Junko.

Glas od Pacifika

San Francisco, Cal. — Na "kranjskem hribu" imamo novega župana. Izgleda, da bo dobil vso naselbino v svoj krog ne da bi se mu bilo kaj prida truditi. Ustanovil je pevski zbor in mladi in stari se kosajo, kdo bo dobil priložnost in čast peti v njemu.

Kot skoro vsaka nova stvar, tako ima privlačnost in veliko podpore tudi njegov pevski zbor. Ali ga bo obdržal skupaj ali ne, prepustim času. Mogče se mu obnese, ker je duhovnik, tukajšnji Slovenci se vsake stvari kaj hitro naveličajo, zato je možno, da bo čez par let tudi on imel "tuf tajm".

Vzemimo za vzgled tukajšnjega klub "Slovenia". Imeli smo pevski zbor, ki je trajal par let, pa je bilo po njemu. Skušali smo ga parkrat oživeti, pa niti iskre več žive v narodu. Čemu vsa ta brezbržnost?

Morda kdo misli, da se bo "novemu gospodu" posrečilo spraviti naše ljudstvo iz dremavice. Ako se to zgoditi, bo vreden priznanja, četudi bo narod še bolj na njegovih strani. Vseeno, naj to ljudstvo predrami že kdorkoli, boljše bo, kakor pa sedanjem mrtvilo.

Nekaterim je klub "Slovenia" trd v peti. Vsak cent, ki ga naredimo na vinski trgatvi, naj bi bil v domovo blagajno. Ne pomislijo pa, da je treba novih knjig vsako leto, časopisov itd., in vse to stane denar.

In kar je še več, so že vsi pozabili koliko denarja smo že zmetali v tisto malho, ne da bi bili deležni niti kaj malega hvaljenosti ali priznanja?

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ce) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

STANJE

FOR ONLY

4 MONTHS

\$1

OR FULL YEAR FOR \$2.50

Just \$1 a dollar bill to your letter and mail to us for a month trial period. YOU WILL BE ASTONISHED

Mail it to

American-Yugoslav Reflector

Gary, Ind.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

“PROSVETA”

Stanje za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ce) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

ZA LICENE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA

DRAMA IN GLASBA

V NEDELJO JE SAVIN DAN

Chicago. — Še nekaj dni, v nedeljo 26. novembra in zopet bo tukaj Savin dan, dan njenega jesenskega koncerta. Vrši se v dvorani SNPJ, pričetek ob 3. popoldne.

Otvoritvena točka bo "Naš prapor", nova delavska pesem, katero smo dobili od Zarje iz Cleveland. Iz češčine jo je prevedel Anton Kukovac, član Zarje. Tej sledi "Slava delavstvu", zánosna in znana skladba Ivana pl. Zajca.

Savanke bodo tudi na tem koncertu nastopile s par pesmimi. Ker so večinoma tu rojena dekleta, bodo zapele dve lepi pesmi v angleščini, S. C. Fosterjevo "Beautiful Dreamer" in "Allah's Holiday" Rudolfa Frimla. Sestrični Josephine in Angeline Pluth pa bosta nastopili v duetu, prav za prav bo v solospevu nastopila nadebudna Angeline, Josephine jo bo pa spremilala na harmoniko. Obe sta muzikalno nadarjeni in zelo priljubljeni pri občinstvu.

Potem bo zopet Sava s tremi pesmami—z Vodopivčevem "Prioknu", z Jerebovo "Kam si šla" in z Schwabovo "Zlato kangočo", ki je bila v arhivu že več let. Ta skladbu je precej težka, toda izredno lepa.

Nato pa bomo slišali mrs. Louise Keleminic, slovensko pevko iz Garryja, kjer se udejstvuje pri slovitem hrvatskem zboru Preradoviću in nastopa tudi samostojno kot sopranska solistinja. Zapela bo krasno Schubertovo "Ave Marija", Klačevevo "Tiček in Tičica" in Puccinijevu arijo "Tosca" iz opeke istega imena.

Kot zaključni točki prvega dela pa bo Sava podala "Cvetični deklik prsa bela" in Straussove "Pravlje iz dunajskih gozdov", kateri je dal krasno besedilo Etbin Kristan. Obe skladbi sta lepi, posebno čarobno lepe pa so Kristan-Straussove "Pravlje". To pesem je Hollywood ovekovečil v krasnem filmu "The Great Waltz", katerega je pisec videl štirikrat, toda ga želi še mnogo videti.

V drugem delu bo pa Andrew Miško nastopil s svojimi "izletniki" v sprevorizoru "Piknik v gozdu" Heinricha Rive. Miško pridno vežba svojo skupino, kakor tudi Jack

Publicjski odbor.

Apel tajnika Slovenskega narodnega muzeja v Clevelandu

F. Gorshe, tajnik Slovenskega narodnega muzeja, je razposlal listom v objavo apel na rojake, da naj izroči temu muzeju stare časopise, stare zapisnike bivših društev, dokumente, slike odborov društev, slike konvencij itd., ki jih sami ne rabijo in bi se vse to prej ali sicer izgubilo, v tem muzeju pa bodo varno shranjene za beleženje naše zgodovine.

Marsikje se dogaja, da kočce in mati umrieta, izvrše otroci ali drugi sorodniki "čistko" in stvari, ki jih omenjamamo prej, sežgo, dasi so morda s stališča zgodovine našega naroda v tej deželi dragocenost.

Muzej, ki zbirja kulturne predelke in druge predmete iz naše zgodovine, je v Slovenskem narodnem domu, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Ste Ameriški družinski koledar že naročili?

KUHAJTE S PLINOM IN PRIHRANITE SI RAZLIKO

WE SET THE CONTROL...
GO TO THE MOVIES...
AND DINNER'S READY
WHEN WE GET BACK!

• Novega modela plinski štedilnik se tako razlikuje od starih plinskih štedilnikov kot se razlikuje današnji avtomobili od onih prvotnega izdelka. Moderni avtomatični plinski štedilnik nudijo vse kar morejo v kuhiški umetnosti, so čisti in ekonomični. Če kaže družine zamenjujejo povprečno 1300 starih štedilnikov za nove moderne vsak teden.

Samo ti moderni plinski štedilniki vam nudijo sledeče udobnosti:

- Gorilec na vrhu prižiga avtomatično. Nobenih užigalic, toplota pa takoj.
- Gorilec na vrhu, ki vam skuha jedla hitreje kot kdaj prej.
- Kontrola topote, ki odstrani vsako ugibanje o kuhinji in drži vročino v bližini 5 gradov vročine, ki jo želite.
- Brezdimni broiler odstrani vsak dim, prasi pa dvojno hitro.
- Avtomatični kontrolnik prižiga in nehrne vročino sam in vam ni treba skrbeti, če ste odstopni.
- Tisočero različnih topot. Imate lahko poljubno količino vročine takoj, brez vsakega čakanja.

Liberalen popust pri izmenjavi za vaš stari štedilnik. Iztegnemo, da zaračunamo tudi kot prvo naplacičilo. Lahka meščina odpeljila.

MODERN COOKERY, CONSTANT HOT WATER, EASY REFRIGERATION, GAS HEATING
THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

IZ KANSASA

Dne 3. in 4. novembra se je v soščnem Pittsburghu vršila konvencija Kansaške učiteljske zveze. Ta organizacija steje nad 18 tisoč članov. Vključuje vse učiteljske moći, od državne univerze, do najmanjše podeželske osnovne šole.

Da je, kljub reakcionarnim

plivom, med učitelji precej liberalnega in naprednega mišljanja je dokaz, ker so pozvali na svoje prvo zborovanje Normana Thomasa za glavnega govornika. Vršilo se je v največji dvorani v mestu, v Mirza Mosque, ki ima prostora za 4000 oseb. Dvorana je bila ob teji priliki popolnoma zasedena. Navzočih je bilo okrog tri tisoč učiteljev in kak tisoč, drugih ljudi. Dasi je bila vstopnila za druge ljudi — dolar na osebo, nisem maral zamuditi redke prilike, slišati dobrega govornika.

Govor je bil v prvi vrsti namenjen učiteljem, od katerih je veliko odvisno, kako bo prihodnja ameriška generacija reševala socialne probleme. Iz načrtovanega aplavdirjanja je bilo razvidno, da je Thomas naredil na nje najboljši vtis. Govoril je o raznih ekonomskih in socialnih problemih in da šola, odnosno učitelji, nosijo veliko odgovornost za pravilno reševanje teh problemov. Rekel je, "če pa niste vi zmožni reševati te probleme, se nikar ne jezite na razne agitatorje, ki jih rešujejo po svoje, na nepravilen način."

Med govorom je rabil tudi besedo "kapitalizem" in sarkastično pripomnil: "če ta beseda kateremu ne ugaja, pa si jo naj nadomesti z označbo: sistem, ki klub vsej čudovali moderni mašineriji, obilnosti in bogastvu te dežele, ni zmožen prehranjevati, občutiti in zadostiti potrebam svojih ljudi".

Zgražal se je, ker je v Kansasu nad 30 odstotkov podeželskih učiteljev, ki zasižujo manj kot 500 dolarjev na leto. Če, da je to sramota za Ameriko, za najbogatejšo deželo na svetu.

Tolmačil je vzroke sedanje evropske vojne. Rekel je, da bi te vojne skoro gotovo ne bilo, da ni imel Stalin s Hitlerjem skrivne krovje kupčije.

Pozival je na vrnitev učiteljev na obrambo demokracije in svobodo v tej deželi, dokler je še čas.

Po shodu se je odpeljal v Topko, kjer je večer nastopil na podobnem zborovanju učiteljske zveze.

Informiran sem bil, da namejavajo socialisti in simpatičarji ob tej priliki sklicati shod v Kansas City za reorganiziranje socialističnih klubov in posloženje našega dela. Ce se je vršil tak shod in kak je bil uspeh, še nimam poročil.

A. Shular.

Borba med unijami AFL in CIO zaradi jurisdikcije postane lahko za vse usodno nevarna

(Nadaljevanje s 1. strani.)

kakršen bi bil njim po volji za vse Zed. države.

Boj med ACW in ILGW

Métem ko se vrste delodajalev utrujujejo in delajo složno proti unijam, pa se spori med slednjimi večajo. V Automobilski klavnicati v Chicago se je pričel že v poletju oster boj med unijama AFL in CIO o vprašanju, katera naj bo zastopnica delavcev. Naravno, da kompanija v tem boju ni brezbrizna, nego ga pridno uporablja v svoje namene.

Zelo tragičen je boj zaradi jurisdikcije, ki je letos nastal med Amalgamated Clothing Workers unio in International Ladies' Garment Workers unio. Obe sta delali leta in leta vzajemno. Pro vodi Sydney Hillman in drugo David Dubinsky. Uniji obeh sta bili v CIO. Dubinskyjeva je odstopila, Hillmanova je še v njemu. Unija ACW je imela pod svojo jurisdikcijo delavce v tovarnah mokrih oblik, ILGW pa si je vzela za svojo polje tovarne ženskih oblik in slična podvezeta. Njeni člani v New Yorku piketirajo glavni urad ACW.

"Zenitev" v Waukeganu

Prošlo nedeljo je dramski odsek kluba št. 1 JSZ vprizoril v Waukeganu Gogoljevo komedijo v treh dejanjih "Zenitev", v kateri so nastopili isti igralci kakor v Chicagu. Na predstavi je bilo kakih 200 ljudi. Pripravljalno delo in posle na dan prireditve so izvršili člani kluba št. 45 in člani društva Prosvetne matice.

Udeležba bi bila nedvomno večja, toda aktivni člani so bili do tedna pred to predstavo zaposleni v pripravah in z delom na slavju 35-letnice SNPJ, in tako za to predstavo ni bilo dovolj časa ustvariti potrebnega zanimanja, kot bi se ga v drugem slučaju. Težko pa je imeti zaporedoma dve uspešni predstivi. Po predstavi se je vrnila zabava v spodni dvorani.

Zahvala

Dramski odsek kluba št. 1 se zahvaljuje za posojeno obleko Mrs. Meršolovi in Mary Siferjevi, Filipu in Oscar Godinu za prevažanje kostumov in v Waukeganu, sodrugom Peklju, Možku in Judniču za delo na odru in vsem drugim v Waukeganu za sodelovanje in posredbo.

Razmere v South Chicagu

So, Chicago, III. — Delavske razmere v tukajnjem jeklarskem centru so se v splošnem nekoliko izboljšale: sistem, ki klub vsej čudovali moderni mašineriji, obilnosti in bogastvu te dežele, ni zmožen prehranjevati, občutiti in zadostiti potrebam svojih ljudi.

Zgoraj se je, ker je v Kansasu nad 30 odstotkov podeželskih učiteljev, ki zasižujo manj kot 500 dolarjev na leto. Če, da je to sramota za Ameriko, za najbogatejšo deželo na svetu.

Tolmačil je vzroke sedanje evropske vojne. Rekel je, da bi te vojne skoro gotovo ne bilo, da ni imel Stalin s Hitlerjem skrivne krovje kupčije.

Pozival je na vrnitev učiteljev na obrambo demokracije in svobodo v tej deželi, dokler je še čas.

Po shodu se je odpeljal v Topko, kjer je večer nastopil na podobnem zborovanju učiteljske zveze.

Informiran sem bil, da namejavajo socialisti in simpatičarji ob tej priliki sklicati shod v Kansas City za reorganiziranje socialističnih klubov in posloženje našega dela. Ce se je vršil tak shod in kak je bil uspeh, še nimam poročil.

A. Shular.

Tiskovni sklad Proletarca

Sharon, Pa. — Kot potovniki zastopnik dnevnika SNPJ se tudi jaz zavedam, kako potrebno je podpirati naše delavske časopise. Uverjen sem, da je Proletarec vreden podporo, zato sem se tudi jaz odzval njezinem apelu in nabral kolikor mi je dala priložnost.

Kajti nudila jaz je vesel užitek. Tako vidimo, kako koristno je, da imamo to dvorano. Nekateri naši gredo rajše drugam. Prosto jim je, a s tem lahko priporomorejo, da bomo vši ob svoj skupni krov, ki je dom — ali bi moral biti dom vseh tukajnjih Slovencev.

upoštevan, je moral dokazati, da je pohajal najmanj 4 leta v višjo šolo.

V nekaterih oddelkih nočajo upoštevati toliko novih delavcev kot jih potrebujejo, nego morajo drugi delati nadure. Prijeti mi pravi, da delajo nekateri pri Youngstown Sheet and Tube Co. včas kar po 18 ur na dan, enako v Edison Power House. Zakon sicer določa osemurnik, toda družbe se mu znajo izogniti, ker nimajo rade na plačilni listi dosti delavcev. Kadars je mnogo naročil, načelo, da bo v tem času ustvariti potrebnega zanimanja, kot bi se ga v drugem slučaju. Težko pa je imeti zaporedoma dve uspešni predstivi.

Če bi delavci bili pravilno organizirani in unijah in se znalo izogniti, ker nimajo rade na plačilni listi dosti delavcev. Kadars je mnogo naročil, načelo, da bo v tem času ustvariti potrebnega zanimanja, kot bi se ga v drugem slučaju.

Prezadnjini teži je producija železa dosegla najvišji rekord v zgodovini Amerike, toda 10,000,000 delavcev je še vedno na cesti. Pod sedanjim sistemom zanje ne bo nikoli zaposlitve.

Dokler bo v državni banki denar, in dokler bodo brezposelnici zadovoljni z najpotrebenjem, bo šlo. Toda kaj kadar zmanjka? Bilo bi boljše, ako bi se v Washingtonu bolj brigali za naše doma in kako jih pravilno zaposliti, namesto da se brigajo za evropsko situacijo in vojno, od katere ameriško ljudstvo nima in ne bo imelo nikakih koristi. Če bo prinesla kaj koristi, jih bo imel privatni kapital. — Joseph Kosich.

Dokler bo v državni banki denar, in dokler bodo brezposelnici zadovoljni z najpotrebenjem, bo šlo. Toda kaj kadar zmanjka? Bilo bi boljše, ako bi se v Washingtonu bolj brigali za naše doma in kako jih pravilno zaposliti, namesto da se brigajo za evropsko situacijo in vojno, od katere ameriško ljudstvo nima in ne bo imelo nikakih koristi. Če bo prinesla kaj koristi, jih bo imel privatni kapital. — Joseph Kosich.

Dne 26. nov. priredba v korist Proletarca

Springfield, Ill. — Dopisi od tu so v Proletarcu redki. Tudi število naročnikov tukaj ni visoko, četudi bi se iz njega lahko prizadete, ker jim plemi Anglia z njih tovor, namenjnjim. V Belgiji na primer je nastalo vsled angleške blokade že občutno pomanjkanje živil in enako v mnogih drugih deželah.

Parniki, ki jih ustavlja Anglia, morajo ostati v angleških lukah po pet do 20 dni, predno smejo spet oditi, seveda prazni, kajti blago na njih je bil "kontrabant".

Jugoslavija ob ladjo

Jugoslavija, ki ima prav male ladje, ki bi plule v drugih vodah (večinoma oskrbijo prosto le med njenimi lukami v Jadranskem morju) je izgubila svoj novi 6,371 tonski parnik "Carica Milica", čigar domači pristan je bil Dubrovnik. Bil je last družbe Jugoslavenski Lloyd.

V zadnjih 10 dneh je bilo v Severnem morju potopljeno okrog 10 malih in večjih parnikov, ki so zadeli ob mine. Ako se Angliji ne posreči pobrati jih z njihovih voda, bo dovoz v njene luke silno trpel in v tem slučaju bo zanje res nevarnost, da bo Hitler njo prej izstradal, kakor pa ona Nemčija s svojo blokado.

Joseph Ovca.

Tiskovni sklad Proletarca

Sharon, Pa. — Kot potovniki zastopnik dnevnika SNPJ se tudi jaz zavedam, kako potrebno je podpirati naše delavske časopise. Uverjen sem, da je Proletarec vreden podporo, zato sem se tudi jaz odzval njezinem apelu in nabral kolikor mi je dala priložnost.

Kajti nudila jaz je vesel užitek. Tako vidimo, kako koristno je, da imamo to dvorano. Nekateri naši gredo rajše drugam. Prosto jim je, a s tem lahko priporomorejo, da bomo vši ob svoj skupni krov, ki so bili proti delavstvu v splošnem, nego tudi one, ki so hoteli SNPJ že

CHICAGO, ILL., November 22, 1939.

VOL. XXXIV.

ADD TO YOUR 'MUST READ' LIST

Among Slovenes in America the American Family Almanac (*Ameriški družinski koledar*) has established, through its twenty-six years of existence and devotion to the educational and cultural interests of our people, an unsurpassed and undisputed reputation as the foremost publication of its kind read by our people.

In the present edition, now being printed, an excellent selection of informative and historical articles, short stories, and poems by contemporary Slovene writers, will be found, all richly illustrated.

The most complete history ever written about Forest City, Pa., a typical Slovene settlement through which many, many Slovenes passed, some settling for various periods of time and others to build their homes, upon migrating to America's shores, is here told. Upon their arrival in America, Slovenes in large numbers traversed the Anthracite coal field, then in its infancy, some remaining there while others moved further on into the larger cities—Cleveland, Chicago, and points West. The interesting history of this particular stopping-off point which so many of our people personally contacted during the closing period of the past century and the early years of the present, vividly described by Anton Zaitz, who lived and worked there, is but one of the many interesting articles in the present issue of the Almanac.

The history of the first fraternal organization among Slovenes in America, compiled by Ivan Molek, and a travelogue dealing with old Mexico, written by Joseph Oyen, who made an extended trip through the country, are two other educational articles that will be found in the present issue. Rapidly increasing American tourist trade to old Mexico is certain to change the whole complexion of things there within a very short period of years, and then a description of the country will have to be written in a different trend than the present, therefore, to know old Mexico as she really is, you will want to read this article.

Include the 1940-edition of the American Family Almanac on your list of "must read" books.

Order from: Proletarec, 2301 S. Lawndale Ave., Chicago.

You and the Social Security Laws

Questions and Answers on the Federal Social Security Act, Including the New Amendments, as Supplied by Social Security Board

II—OLD AGE AND SURVIVORS' INSURANCE

on American vessels, and workers over the age of 65.

Q.—What are the estimated additional costs of the amended insurance program for 1940?

A.—They expand the system for the payment of retirement benefits to individual workers into an insurance system for the protection of both the worker and his family. They provide for the earlier payment of benefits; for the payment of more liberal benefits to those now nearing the retirement age—65; for extension of supplementary benefits to wives and dependent children; and for monthly benefits to survivors. They also hold the tax rate where it is until 1943.

Q.—When does the payment of monthly benefits under the old-age insurance plan begin?

A.—Benefits are payable beginning Jan. 1, 1940. The original act provided for the beginning of these payments in 1942.

Q.—To whom will monthly benefits be paid?

A.—The amendments have broadened the plan to take into consideration the security of the family unit. In addition to the benefits paid the retired worker, the law provides monthly supplementary benefits for his wife, if she is 65, and for his dependent children under 18. It also provides monthly survivors' benefits for aged widows, dependent children, widows with such children in their care, and for dependent parents of workers who die.

BENEFITS DURING 1940

Q.—Are there any estimates of the number of persons who will receive benefits under the new old-age and survivors' insurance provisions during 1940?

A.—There is an estimate—but this is only an estimate—that approximately 912,000 persons may be on the benefit rolls by the end of 1940. This assumes that there will be approximately 455,000 primary old-age beneficiaries—that is, persons 65 or older—who are fully insured in their own right; 125,000 wives and 20,000 widows over 65 years old; 78,000 young widows with dependent children; 194,000 dependent children and 10,000 dependent parents.

Q.—How many workers are now covered by the old-age and survivors' insurance provision of the act?

A.—First, the requirements for receiving monthly benefits have been lowered for those retiring in the early years. Second, the provision which excluded wages earned after 65 from counting toward benefits has been removed; this change is made effective as of Jan. 1, 1939.

(To be continued.)

VISITORS

Mrs. Frances Seliskar from Ely, Minnesota, visited the Slovene Labor Center last week and attended "Sava" rehearsal about which she was later heard to speak very complimentary.

Many Delegates Attend Waukegan Conference

WAUKEGAN, ILL.—Delegates representing 12 SNPJ lodges, 1 SNPJ Federation, 4 JSF Branches, 1 SSPZ lodge, and a number of other cultural groups, comprising many hundreds of members, attended the JSF Conference and program following in the Waukegan Slovene National Home last Sunday.

Attention of the delegates again centered around cultural work and dramatic activities among our people in Waukegan, Chicago, Milwaukee, and other cities in which there is a large Slovene population. A committee of three, Andrew Mozek—Chicago, and Frank Puncar—Milwaukee, was elected to work in conjunction with the secretary of the JSF Educational Bureau towards centralizing our work as much as possible to avoid conflicts and repetition.

Milwaukee was selected for the next conference. Anton Gorden was re-elected secretary.

Many people attended the afternoon program and enjoyed the dance in the evening.

Consumer Notes

A Column of Useful Household Information

Buying a Radio? Then Read This

Radio dealers who make fictitious claims or offers to their prospective customers in the future are in danger of running afoul of new rules of the Federal Trade Commission.

These new Trade Practice Rules of the FTC for the radio receiving set manufacturing industry begin with a blanket injunction against the use of any misleading representation in the marketing or sale of radios, radio parts, or radio accessories.

Specifically, the rules define terms like "All Wave," "World Wave," and "World Wide Wave" so that they will mean what they say when used to describe instruments. If a radio advertisement says a set will bring in Europe as easily as your local station, then in the future this must be true.

"Noise-free" radios must actually be noise-free.

When a certain number of tubes are claimed for a radio, advertisers must not count dummy tubes, or tubes which don't perform the accepted function of radio tubes, that is to detect and amplify radio signals.

False claims for the gadgets that come with radios are barred.

Fictitious prices, fictitious trade allowances, all price manipulation tending to deceive consumers are prohibited.

Any attempt to mislead consumers into believing that they are buying one brand of radio set when they are actually buying another brand is forbidden.

Finally, manufacturers are barred from paying "spiffs"—or sums of money—to salespeople to push their products. Back of this is the reasoning that if a salesman is in the pay of a certain manufacturer, he can't be expected to be completely objective about the merits of different brands of radios he shows consumers.

There are so many distributors of radios in the country, and the FTC is so small in comparison with its job, that the rules will work out only if the radio industry itself honestly attempts to abide by them. Consumers can do their part by reporting to the Federal Trade Commission any violation of these rules that they might notice.

When You Buy Stockings

Cutting down your stocking bill is a matter of choosing the right kind of hose as well as giving them the right care. Here are important points to look for, suggested by Bureau of Home Economics' experts, as reported by the Consumers' Counsel of the Agricultural Adjustment Administration.

Buy full-fashioned hose for the best permanent fit.

Mesh stockings may run badly unless made with a special stitch to prevent runs. Crepe hose are made of highly twisted yarns and are more resistant to snags than those made of ordinary yarns. They also have a dull finish, and fit well.

A well-fitting stocking should be about half-inch longer than the foot, though in the case of a very narrow foot, a shorter stocking may be better.

Bargain hose may rebound into poor buys unless you give them a careful once-over before purchasing. They may have imperfections such as stains, mended spots, or uneven yarns which in some cases will affect wearing quality. Irregulars should be labeled "seconds."

For hard wear, a 6-thread, or over, stocking is suitable. For general wear, experts recommend a 4- or 5-thread weight, while for dressy occasions, 2- or 3-thread hose fit the bill.

Remember that worn shoe linings can mean holes in your hose, and shoes that fit loosely at the heel also can ruin a pair of stockings.

"SAVA" WILL PRESENT ELABORATE CONCERT PROGRAM SUNDAY

CHICAGO.—After long weeks of strenuous rehearsals climaxed by a hectic last minute polishing, "Sava's" members are in prime shape for another of their annual fall concerts.

Strengthened with many new voices and a fine selection of classical and beautiful folk songs, the entire chorus appearing on the stage for the opening number will present one of the most dazzling spectacles its large following of admirers have ever witnessed. A spectacular array of talent has been included in the program, beginning with choral numbers among which will be heard, to the great delight of everyone, Strauss' "Tales from the Vienna Woods."

Opening the program, the chorus will sing "Nas prapor," a labor song, followed by another working class song, "Slava delavstvu." Two English songs add to the program, "Beautiful Dreamer" and "Alah's Holiday," followed by "Pri oknu," "Kam si sli" and "Zlato kanclico." Concluding the first part of the program the chorus will again be heard in "Cvetobih deklic prsa bela" and "Pravljice iz dupljih gozdov."

The Pluth sisters, Josephine and Angeline, known and admired by everyone who has heard them, and appreciated by all as superfine entertainment, will sing and play in their usual captivating style.

"Sava" will have a guest soloist on the program also, Mrs. Louise Kelenik, from Gary, Indiana, whose soprano voice will be heard in "Tiček v ticiča," an aria from "Tosca" by Puccini, and in a Schubert selection. For the second part of the program, the chorus' budding stage stars will perform in the operetta "Izlet v gozd" (Picnic in the Woods), in which will be seen rollicking out in the forest on a pleasant summer afternoon picnic, a jolly group of Beau Brummells intoxicated with the spirit of the outdoors and their lady-loves to whom, like birds in the spring, they sing out the love bursting their hearts. A delightful, humorous story is told with the operetta.

Many and varied have been the concert programs of "Sava" in past years and constant has been the endeavor to establish and maintain the highest degree of entertainment possible. Glancing through the program for Sunday's concert, it can be said with justification and without fear of being contradicted, that this will unquestionably be one of their very best concerts.

The Socialist singing chorus "Sava" is one of the sections of Branch No. 1 JSF, and as such, is deserving of the fullest support and co-operation of every member and friend of the Branch.

Two top orchestras have been engaged for the evening. You can delightfully dance away the time to music of the Gay Dons in the main auditorium, or, if 'tis more to your liking, twirl to the polka music of Pucel's trio in the lower hall.

Admission for the concert and dance following is four dimes, if you purchase your tickets in advance, or 50¢ at the boxoffice. For the dance in the evening only, 25¢.

Assuredly, a pleasant afternoon and evening among your own people and friends, is in store for you if you will but remember the date —

BRANCH MEETING

CHICAGO.—Branch No. 1 JSF, meets Friday, Nov. 24, at the Slovene Labor Center, beginning at 7:30 P.M.

Every member should attend and participate in the discussion which will follow the meeting.

WAR BOOMS KING COTTON

Cotton, long a surplus headache, finds itself in the midst of a sudden boom as a result of the war. Here it is being hustled into a freighter for foreign markets.

THEY'RE SORRY, THEY SAY, BUT WHO KNOWS IT?

By IVAN JONTEZ

CLEVELAND, O.—The Saturday

Evening Post of Oct. 21 published a cartoon, "The Bundaki," by Herbert Johnson, showing two "alien propagandists," one of them labeled "Kuhn-Browder Bundski," the latter

pounding upon the table and yelling at the "investigator," "Sure, we take orders from Moscow!" Hitler can lick the world!" "Democracy is a laugh!"

"Yes, we travel on forged American passports!" and, "You can't stop me, I'm an American citizen!" while the first one is passing a basket full of badges, labeled: Easy American Citizenship—Help Yourself to a Badge;

and the man is pinning one of the badges on his coat-lapel, feeling very happy about it.

"But I'd never even dream of punishing a majority of good and honest people wishing to become good American citizens for the sins of an undeserving minority who abuse this great privilege this country is always willing to confer upon deserving men and women of foreign birth who have come here to make their home with us.

"For that would be unfair, unjust, and undemocratic.

The Editors of The Post answered in a letter, dated Oct. 27, 1939:

"Naturally we are sorry to hear that Herbert Johnson's cartoon, in the October twenty-first issue, offended you. We took particular pains to see that the cartoon would not be offensive to the worth while alien who wants to become a real American citizen. We regard the vast majority of naturalized American citizens as a distinct national asset, But we also feel that we ought to point out the danger to others, to innocent law-abiding and democratic people, to hundreds of thousands of men and women who, year after year, apply for their naturalization papers. That's why I wrote a letter to the editors of The Post, objecting to Johnson's cartoon, as follows:

"I object to it because 1) I honestly believe that it is unfair to an overwhelming majority of applicants for American citizenship and, 2) because it carries an ill-concealed suggestion to our law-making agencies to amend our existing naturalization laws so as to make the naturalization process stricter and harder than it is at the present time.

"Concerning the latter, I can assure you that enough 'red tape' is involved in the naturalization process as it stands—enough to take the joy out of an applicant's heart and make him feel like a penny. Just ask those who went through the mill and they'll tell you that the naturalization laws are strict enough, and, in some cases, even too strict.

"Besides, why persecute innocent law-abiding applicants who are honestly willing to become loyal citizens of this country of ours, just because of a bunch of foreign propagandists (all of whom are not foreign born, Mr. Earl Browder being one of this kind) who prefer to abuse their privilege of American citizenship by giving their allegiance to foreign governments. That violates the very spirit of our democracy!

"Let those suffer penalties who deserve them! I'd suggest a very simple process for those naturalized citizens who prefer to serve a foreign government instead of being loyal to our democratic governmental institutions: cancel their citizenship papers and send them free of charge, to their

Do I feel "honored"?

DEBS LABOR SCHOOL

CHICAGO.—Maynard Krueger will teach a 4-week course in "A Social Analysis of the New Deal" at the Debs Labor School, 549 W. Randolph Street, beginning Monday, Nov. 27 at 7:30 P.M. This class will be conducted only if enough students register.

The attendance at classes this term has been small and this course will only be held if new registrations come in immediately.

A "Current Events" class is held at 8:30 the same evening.

Sex Discussion Taboo in High Schools

U. S. High Schools Teach Many Things, But in Most of Them One Subject is Taboo—Sex Education

The Federal Public Health Service and Office of Education recently issued a manual for teachers called "High Schools and Sex Education." It was written by famed free-lance Educator Benjamin C. Gruenberg and J. L. Kaukonen of the Public Health Service. A similar manual, written by Dr. Gruenberg in 1922, got nowhere, but Surgeon General Thomas Parran, encouraged by his recent success in killing another taboo—discussion of venereal disease—had high hopes for this new campaign. Said he: "Many people see sex dimly through a mist—dangerous, but mysteriously attractive... Modern psychology and medicine... have shown over and over again the need for replacing taboos and ignorance by frank discussion and knowledge so that young people can attain healthy adulthood."

To the authors of "High Schools and Sex Education," lectures by school physicians on elementary facts of animal life (such as many schools provide) are not sex education. They believe that adolescents are more troubled by emotional, psychological, social and spiritual questions about sex than by the physical facts. Consequently, they recommended that sex education be distributed throughout the curriculum—in biology, hygiene, physical education, science, history, literature courses.

They proposed, for example, that in hygiene classes pupils be taught how the sex impulse and its control affects the nervous system. In physical education courses they should learn 1) that direct sex experience is not necessary for health, 2) that adolescents can find other outlets for their energies. By frank discussion of literature (e.g., The Scarlet Letter, Idylls of the King), they may be enlightened about sex as a motive in general human conduct. Sex may raise its head in girls' home economics classes: "The teacher has an opportunity to bring up... the effects produced on the feelings by color and line... and the responsibilities in-

END THIS

